

ZVONČEK

1939

*Usako jutro,
vsak večer
iz naših src
priteci vir,
molitev vdanih
daš stoter:
Gospod, ohrani
zemlji naši mir!*

LETNIK XL

VSEBINA OSMEGA ZVEZKA

	STRAN
1. Andrej Rapè: Jesen. Pesem	169
2. Marijana Željeznova - Kokalj: Hčerka Biserka. Ilustriral Mirko Šubic	170
3. Modra snaha. Kavkaška pravljica	173
4. Ivan Plečnik: Zajec in lisjak	174
5. Človeška sreča	176
6. Janškova računica. Pesmica s slikami	177
7. F. Š.: Junaški deček	178
8. Ina Slokanova: Očka se je vrnil	180
9. L. M. Škerjanc: Oktober. Skladbica za klavir	181
10. Franjo Čiček: Prigode palčka Bobka. Ilustriral Francè Podrekar	182
11. Čudni računi	184
12. Fran Bradač: Obriti pritlikavec	185
13. Ivan Razpotnik: Skrivnost zelene jame. Čudoviti doživljaji dveh dečkov	186
14. Pazi, Krok in Flok. Pesmica s sliko	189
15. Z. Krek: O kralju Kockoradu	190
16. Pisma Zvončkarjev gospodu Doropoijskemu	192
17. Iz mladih peres. Mira Hladnikova: Hišica ob potoku. I. S.: Jesenska	192
18. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
19. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka

*Letnik se bliža koncu, pa še vedno mnogo
Zvončkarjev ni poravnalo naročnine.*

*Storite svojo častno dolžnost do lista, da bo
laže vršil svoje plemenito narodno - obrambno
poslanstvo!*

POKAZITE IN PRIPOROČAJTE »ZVONČEK« SVOJIM ZNANCEM! NABIRAJTE PRIDNO LISTU NOVIH NAROČNIKOV! ČIM VEČJI BO KROG ZVONČARJEV, TEM LEPŠA IN OBSEŽNEJŠA BO VSEBINA NAŠEGA LISTA!

»ZVONČEK« izhaja v zvezkih vsak mesec (razen julija in avgusta) in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 din, za pol leta 15 din, za tretjino leta 10 din

POSAMEZNI ZVEZKI SO PO 3 DIN

Uprava in uredništvo »ZVONČKA« sta v Ljubljani, Krakovski nasip 22. Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka

Glavni in odgovorni urednik: DR. PAVEL KARLIN

List izdaja in zalaga KONZORCIJ »ZVONČKA«, ki mu načelujeta Nilka Potočnikova in Engelbert L. Gangl

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj)

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

Leto XL

*

Oktober 1939

*

Štev. 8

Jesen

PREKO POLJA
DOBRA VOLJA
V SHRAMBE JE ODŠLA;
NAD VRHOVI
TIHIIH GAJEV
SIVA JE MEGLA.

SONCU VEKKE
SO OD SPANJA
TEŽKE VSE;
KOMAJ MALO
ŠE SREBRIJO
SIVE MI LASE.

ANDREJ RAPĚ

Hčerka Biserka

Sovražni kralj je pahnil premanega Biserkinega očka na dno visokega stolpa. Ni mu dajal ne hrane ne vode in podgane so mu bile edina družčina. Skozi lino je sijalo sonce in mu pripovedovalo, da so še zelene livade, zlata polja, bele hiše in gradovi. Žalosten je bil in žalostna je bila tudi njegova hčerka Biserka. Mamice ni imela, mamica je umrla. Imela je samo očka v temnem stolpu ter belega golobčka in številne sluge v belem dvoru.

Izpustila je belega golobčka in mu rekla: »Pojdi, pojdi, moj golobček; leti, leti in poišči očka! — Reci mu, da ga pozdravljam in da jočem noč in dan!«

Golobček je odletel in Biserka je zrla za njim, ko je že izginil med oblaki. Golobček je dolgo blodil iz kraja v kraj, dokler ni približal do linice v visokem stolpu.

Smuknil je v temno ječo, sedel zamišljenemu očku na roko rekoč: »Biserka me pošilja, pozdravlja te in joka po tebi!«

Očku se je storilo milo in dejal je: »Nikoli več me ne bo videla! Od gladu in žalosti bom umrl. — Pozdravi jo in povej ji, naj ostane dobra, dobra...«

Golobček je odletel in povedal Biserki, kako se godi očku.

Biserka se je razjokala. Potem je ukazala slugam, da se odpravijo na konjih za golobčkom. Na konje

naj nalože belega kruhka, rujnega vinca in rdečih jabolok.

In spet je gledala, kako so odhajali sluge na konjih, pred njimi pa je letel golobček beli.

Pred nočjo so dospeli do stolpa. Straža je stopala okoli gradu. Pa se je domislil stari zvesti sluga Milivoj in ponesel straži belega kruha in rujnega vinca. Vojaki se niso dolgo upirali in segli so po kruhku in vinu. Hitro so sladko zaspali.

Sluge pa so medtem vrinile skozi lino ujetniku kruhek, vino in jabolka.

»Pozdravite mi hčerkico,« je dejal kralj, »in recite ji, da ne morem jesti. Hudo sem bolan,« in nasul je kruhek podganam in jim nalil vina v zlato čašo.

Žalostni so se vrnili golobček in sluge domov.

Biserka se je spet razjokala.

Spomnila se je čarovnice Gozdovnice in namerila se je z golobčkom na rami iskat jo.

V temnem gozdu je prebivala. Volkovi, lisice, sove in krokarji so dremali pod njeno zeleno hišico. Biserka se jih je hudo prestrašila in zaklicala: »Čarovnica Gozdovnica, Biserka te kliče!«

Tedaj so planile živali kvišku in se hotele zakaditi v dekletce. Izza vogala je prihitela čarovnica na metli. Zažvižgala je, da so živali spet polegale, in vprašala: »Kaj iščeš tukaj, deklica prelepa?«

Jokaje je Biserka odgovorila: »Moj očka ljubi je ujet in je hudo bolan, prerada bi mu stregla, pa ne morem k njemu. Pomagaj mi, začaraj v biser me, a v ječi naj postanem spet dekle!«

»Prečudne tvoje so želje,« se je nasmehnila čarovnica Gozdoavnica, ki ni bila tako pregrozno ostudna kakor njene posestrime. »Počakaj!« in odpeljala se je na metli skozi okno v hišico. Hip nato se je ravno tako vrnila k Biserki. Blestečo paličico je imela v roki. Začrtala je z njo krog okoli Biserke in govorila:

*»Moj čar, moj čar,
ne bodi mi v kvar,
dekletce biser naj postane,
a v stolpu naj dekle iz bisera
spet plane!«*

Udarila je Biserko trikrat s paličico in postala je biser. Potem je potegnila spet krog okoli bisera, le v nasprotni smeri, rekoč:

*»Moj čar, moj čar,
ne bodi mi v kvar,
dekletcu bodi sreče žar!«*

Golobček je pobral s kljunčkom biser in odletel. Skozi lino je odletel naravnost k očku, ki je ležal na golih, vlažnih tleh.

»Golobček, oj,« je vzkliknil s trudnim glasom, »prišel si, da nisem sam, ko umiram!«

»Ne boš umrl, gospodar,« je rekel golobček beli in mu spustil v tresočo se roko blesteči biser, ki se je pri priči izpremenil v hčerko Biserko. Poljubila je očka rekoč: »Ne boš umrl, še zlato soncece boš zrl!«

Slekla je svoj plašč in ga pogrnila pod očka. Nalila mu je rujnega vinca v zlato čašico in mu jo ponudila. Srkal je oče z zadnjimi močmi.

»Pojdi, pojdi, moj golobček beli,« je dejala golobu, »reci slugam, da

naj prineso blazin, odej in zdravilni čaj. Moj očka mora ozdraviti!»

Golobček je odletel in Biserka se je vsedla k očku. Božala ga je in mu pela:

*»Sonček sije vsem ljudem,
sonček sije vsem stvarjem,
sonček zemljo razsvetljuje,
srca žalostna razveseljuje.
Sijaj, sijaj, sonček zlat,
vžigaj v srcih nam pomlad!«*

Očka je zadremal.

Ob zori so sluge spustili v stolp vse, kar je bila Biserka naročila. — Golobček ji je sedel na ramo. Postlala je očku posteljo, mu dala čaj in zadremala poleg njega.

Tekli so dnevi. Skrbno je negovala očka in očka je ozdravil.

Nepričakovano sta zaslišala očka in Biserka hrup na stopnicah, koraki so se naglo bližali. Zarožljali so ključi v vratih. »Mislim, da so podgane site!« je dejal hripav glas in odprla so se vrata.

Mož z baklo je omahnil od strahu. Mislil je, da bo našel oglodano kraljevo truplo, pa je bil zdrav in poleg njega je bila prelepa deklica. Njegov spremljevalec je zatulil in jo ubral po strmih stopnicah naravnost h kralju.

Ves zmeden mu je povedal o čudu v stolpu.

Kraljev sin se je zaničljivo nasmehnil: »Kaj trepečeš in blebečeš kakor stara baba! Pojdiva, sam se hočem prepričati!«

Odšel je. Vstopil je v ječo in obstrmel. Prelepa je bila Biserka in očarala ga je.

Ni premišljeval, dejal je samo: »Deklica prekrasna, ali hočeš biti moja žena?«

Biserka ga je pogledala in rekla: »Jaz sem hči ujetega kralja!« Objela je očeta.

Kraljevič pa je dejal: »Lepa si kakor biserna rosa. Pojdi z menoj, tvojemu očetu naj se pa odpro vrata v zlato svobodo!«

Ko je slišala te besede, je ponudila kraljeviču roko in odšli so iz temne ječe.

Kralj se je začudil, ko je zagledal ob sinovi strani prelepo dekle z belim golobom na rami, za njima pa živega in zdravega ujetega kralja.

A preden je mogel izpregovoriti, je dejal sin: »Oče, to je moja nevesta in to je njen oče. Veselimo se!«

Kralj se je zamislil. Ujetnikova hči naj bi postala kraljica v njegovem kraljestvu? Hotel je reči ne, pa je beli golob odletel na njegovo roko in dejal:

*»Ljubezen veže naj ljudi —
in svet imel bo lepše dni!«*

Kralj se je nasmehnil. Objel je sina, Biserko in ujetega kralja. Na gradu in v vsem kraljestvu je zavladovalo veselje in trajalo je leta in leta...

Modra snaha

(Kavkaška pravljica)

Bogat knez je sklenil, da si bo dal zgraditi stolp. Poiskal je starega zidarja, izkušenega in spretnega, ter ga najel za dobro plačo. Toda starec se dolgo ni mogel odločiti, ali naj gre na delo, zakaj o knezu so krožile slabe govorice. Pravilo se je, da izginjajo ljudje, ki pri njem delajo, brez sledu.

Starec je imel edinega sina. Preden je šel na delo, ga je zasnubil s sosedovo hčerko. Tretji dan je šel s sinom zidat stolp. Pot je bila dolga. Starec se je utrudil in je rekel sinu:

»Daj mi konja ali pa mi skrajšaj pot!«

Sin se je začudil in odgovoril:

»Oče, kako pa naj vam dam konja, ko ga nimam, kako vam morem skrajšati pot, ki jo je dal Bog?« Starec se je razjezil in se molče vrnil domov.

Sin je vse povedal svoji nevesti, in ta je rekla: »Tvoj oče je gotovo zblaznel od starosti.«

Drugo jutro je starec vprašal sina, kdo izmed njiju ima po ženski sodbi prav. Sin mu je povedal nevestin odgovor. Starec se je razhudil še bolj in je ukazal sinu, naj si poišče drugo nevesto. Spet so minili trije dnevi in spet je šel starec s sinom na pot. Med potjo se je ponovilo isto, in starec se je jezo vrnil domov. Druga nevesta je izvedela, kaj se je prigodilo in je rekla: »Tvoj oče je od starosti prišel ob pamet.«

Starec je bil še bolj jezen in je izbral sinu tretjo nevesto.

Tretji dan sta šla s sinom zopet h knezu. In spet je oče prosil sina, naj mu skrajša pot ali pa da konja. Ko pa je sin odgovoril, da ne more storiti ne tega ne onega, se je razjezil in šel domov. Razgorčeni sin je povedal vse nevesti. Nevesta mu je dejala: »Kako

si neroden! Namesto konja ponudi očetu palico in pot mu skrajšaj z zanimivim pripovedovanjem.«

Starec je bil z nevestinim odgovorom zadovoljen in je odšel s sinom h knezu.

Vneto sta se lotila dela, in kmalu je bil stolp do polovice dograjen. Knez je imel služkinjo. Ta je nekoč slišala, da je rekel knez komu izmed svoje družine: »Ko bo stolp dograjen, bom ubil starca in sina, da mi ne bo treba plačati mezde.« Služkinji sta se zidarja smilila in izdala jima je knezove nakane. Starec ni nič rekel in je pridno nadaljeval delo, toda druga polovica stolpa se je začela nagibati na stran. To je knez opazil in je dejal starcu: »Stolp se bo podrl, ima krive stene.« Starec je odgovoril: »To je zaradi tega, ker sem pozabil grezilo doma. Moram iti ponj.«

»Čemu bi hodil? Dam ti ljudi, ki ti bodo prinesli grezilo z doma.« In dal mu je svojega lastnega sina in enega služabnika.

Starec je rekel knezovemu sinu: »Prosim, reci moji snahi, naj izmed dveh ptičev, ki jih ima v svoji oblasti, sokola trdneje priveže, kavko pa naj izpusti.«

Knezov sin je vse točno povedal mladi snahi. Ta je takoj spoznala, za kaj gre. Ukazala je hlapcem, naj knezovega sina primejo, služabnika pa je poslala h knezu z naročilom: »Povej knezu, ako ne izpusti takoj mojega ženina in starca, bom dala mladega

kneza usmrtiti.« — Knez se je ustrašil ter še tisti dan izpustil starca in sina, da sta odšla domov.

»Glej, zakaj sem ti izbral modro ženo!« je rekel starec sinu, ko sta se vrnila domov.

*

I v a n P l e č n i k

Zajec in lisjak

Brat lisjak je zalezoval brata zajčka, ta pa je spet premišljal, kako bi mu ušel.

»Pa te bom le dobil —« je rekel sam pri sebi lisjak.

In komaj je to izrekel, že je priskakljal dobro rejen zajec.

»Hej, počakaj name, bratec zajček!« je klical lisjak.

»Ne utegnem, brat lisjak!«

»Rad bi ti nekaj povedal.«

»Dobro, kar od tam mi povej, kjer stojiš. Ne hodi bliže, ker sem danes poln bolh,« je dejal bratec zajček.

»Včeraj sem srečal strica medveda,« je vpil lisjak. »Očital mi je, da se midva ne razumeva dobro. Saj sta soseda — je rekel — zato morata živeti v prijateljstvu! Obljubil sem mu, da bom o tem govoril s teboj.

Zdajci se je zajec popraskal z zadnjo nogo za uhljem, vstal in rekel:

»Dobro, brat lisjak! Pridi k meni jutri, bova skupaj obedovala. Sicer nimamo nič posebnega doma, ampak žena in otroci bodo že kaj našli, da te bomo pogostili.«

»Prav rad bom prišel —« je odgovoril lisjak.

»In jaz se nate veselim —« je dejal zajec.

Domov je prišel brat zajec zelo žalosten.

»Kaj ti je, možek?« je vprašala mati zajka.

»Za jutri se je k nam povabil brat lisjak,« je odgovoril zajec. »Moramo paziti, da nas ne presenetijo.«

Drugi dan sta zajec in zajka vstala že pred svitom in šla na vrt. Tam sta nabrala zelja in korenja ter pripravila izboren obed.

Nenadno pa je majhen zajček, ki se je igral na dvorišču, priskakljal in klical:

»Mama! Mama! Brat lisjak že gre!«

Oče zajec je brž pograbil otroke za ušesa in jih skrtil. Sam pa je z materjo zajko čakal pri vratih na brata lisjaka.

Čakala sta in čakala, toda brata lisjaka ni bilo. Čez nekaj časa je pogledal zajec skozi vrata in uzrl za voglom konec lisjakovega repa. Zajec je zaprl vrata in sedel z zajko in otroki k mizi. Pojedli so, ne da bi jih bil kdo motil.

Po obedu je prišel brat jež in rekel:

»Brat lisjak prosi, naj mu oprostite. Zbolel je in zato ni mogel priti. Prosi torej, da bi prišel brat zajec na obed k njemu.«

Sonce je stalo že visoko, ko je hitel zajec proti lisjakovemu domu. Zajec sliši, kako nekdo stoka. Pogleda skozi vrata in vidi: lisjak sedi v naslanjaču, zavrit je v volneno ruto in se dela, kakor da mu je res prav slabo.

Zajec se ozre na desno, na levo — toda nikjer ne vidi obeda. Na mizi je samo skleda in zraven nje oster nož.

»Ali imaš piščančka za obed, brat lisjak?« je vprašal zajec.

»Da, brat zajček, mladega in svežega,« je rekel lisjak.

Zdaj si je zajec pogladil brke in dejal:

»Zakaj pa nisi pripravil tudi korenčka, brat lisjak? Piščanec brez korenčka mi ne diši.«

Nato se je zajec pobral in zbežal v grmovje. Tam je počenil in čakal lisjaka. Ni čakal dolgo, zakaj lisjak je takoj vrgel volneno ruto raz sebe in hitel za njim. Zajec mu je zaklical:

»Hej, brat lisjak! Tu sem ti položil na obronek korenja. Brž ga vzemi, da ne uvenel!«

Komaj je to izrekel, je zbežal. In lisjak ga ni ujel.

Kmalu nato je šel brat lisjak na sprehod, nabral smole in naredil iz nje možica — strašilo iz smole. To strašilo je postavil na kraj poti, sam pa se je skrtil v grmovje. Komaj se je skrtil, je že priskakljal zajec.

Stari lisjak je mirno ležal. Ko je zajec uzrl strašilo, se je tako začudil, da je sedel na zadnje noge.

»Dober dan!« pravi zajec. »To je danes lepo vreme!«

Stari lisjak je pomežiknil z enim očesom, strašilo pa je bilo tiho.

»Ali si gluhi?« vpraša zajec. »Če si gluhi, ti bom glasneje povedal!«

Strašilo molči in tudi stari lisjak je tiho.

»Ti nevljudnež, jaz te bom že naučil!«

Brat lisjak se je malone zadušil od smeha.

»Če te kdo vpraša, odgovori,« pravi brat zajec. »Tako pozdravi, drugače bom obračunal s teboj!«

Strašilo zopet nič. Tedaj je zajček skočil in udaril strašilo s pestjo po glavi. Pest pa se mu je prilepila na smolo in je ni mogel odtrgati.

»Tako me izpusti, ali pa dobiš še eno!« pravi brat zajec. Udaril je strašilo z drugo roko, pa tudi ta se mu je prilepila.

»Pusti me, če ne, ti zlomim vse kosti!« je grozil zajec. Strašilo pa ga ni izpustilo, niti mu odgovorilo.

Zato ga je zajec brcnil; tudi noge so se mu prilepile. Brat lisjak še zme raj tiho leži.

Zajec kriči: »Če me ne izpustiš, te bom trkal z glavo!«

In zdaj se mu je prilepila še glava. V tem je skočil brat lisjak iz svojega skrivališča in vprašal:

»Kako ti je, brat zajček? Kaj se niti pozdravila ne bova?«

Brat lisjak je bil tako vesel, ker se mu je zvijača posrečila, da se je kar valjal od smeha. Tako se je smejal, da ga je začelo bosti v bokih.

»Danes bova torej skupaj obedovala, brat zajček. Tudi korenčka sem pripravil, zato mi ne boš odklonil,« je rekel brat lisjak.

Brat zajec je zdaj že vedel, da se je ujel v past, in je molčal. Stari lisjak je nadaljeval:

»Kdo pa te je prosil, da se mešaj v tuje reči? Zakaj nisi dal miru strašilu? In kdo te je k njemu prilepil? Ti sam. Sam si kriv, bratec zajček, prav ti je! Zdaj boš pa tako dolgo tukaj sedel, dokler ne nabereš dračja in naredim ognja, zakaj še danes te bom spekel, brat zajček.«

Tako je govoril stari lisjak. Zajček pa mu je odgovoril mirno in ponižno:

»Delaj z menoj, kar hočeš, brat lisjak, samo med bodljikovje me ne metaj!«

»Ogenj da preveč dela,« pravi lisjak. »Rajši te bom obesil, brat zajec.«

»Obesi me, kakor hočeš visoko, brat lisjak,« pravi zajec, »samo med bodljikovje me ne vrzi!«

»Ampak vrvi nimam,« reče lisjak, »zato te bom rajši utopil.«

»Vrzi me v najglobljo vodo, brat lisjak, samo to te še enkrat prosim, ne vrzi me med bodljikovje.«

Toda lisjak je bil neizprosen. »Ker se tako bojiš,« pravi, »te bom pa nalašč vrgel tja.«

»I ne,« se brani zajec. »S strašilom sem pretežak, ne boš dosegel bodljikovja.«

Brat lisjak je zgrabil zajca za ušesa in ga tako stresel, da je strašilo takoj odpadlo.

»Vidiš, zdaj te bom pa lahko vrgel prav v bodljikovje,« pravi brat lisjak.

Zaletel se je, da bi vrgel zajca na sredo bodljikovja. Vrgel je, trnje je zahreščalo. Lisjak se je postavil na zadnje noge in gledal, kaj bo z zajcem. Zdajci sliši, da ga nekdo kliče. In glej, tam gori sedi brat zajček na skali in spravlja s trsko smolo s kožuščka.

Lisjak je takoj spoznal, da ga je zajec spet opeharil. In da bi ga še bolj razkačil, vpije zajček od daleč:

»V bodljikovju sem doma. Bodljikovje je moj rojstni dom!«

Nato je poskočil in izginil.

Človeška sreča

Že stari latinski pregovor pravi, da je vsak svoje sreče kovač. To pomeni, da sreča ni pečen golob, ki nam pade v usta, temveč da je to nekaj, za kar se mora človek potruditi.

Koliko je reči, ki jih ljudje imenujejo srečo! Za nekoga je sreča delo, ki ga išče, drugemu je to zdravje. Nekateri imajo za srečo bogastvo in tako dalje. Marsikdo je vesel, če ima zdrave noge, da lahko hodi, nekdo bi bil srečen, ako bi imel avto. In tako dalje.

Otroci so navadno prav hitro srečni. Janezek pravi, da je imel srečo, ker je dobil pri nikanju. In Micka je srečna, ker je trikrat zaporedoma v šoli dobro znala. In prav o tem bi jaz rad nekaj povedal.

Micka je nadarjena deklica, lahko se uči in v šoli je pri pouku vedno pazila. In prinesla je domov prav lepo izpričevalo ...

Čisto drugačna je bila Milka! Čeprav je nadarjena, ni bila tako marljiva, ni se tako vztrajno učila kakor Micka in se ni pripravljala za vsako uro. Če jo je učiteljica enkrat vprašala, je mislila, da se ji za drugič ni treba naučiti. Toda učiteljica jo je

prihodnjo uro spet poklicala. In kaj je bilo, si lahko mislite. Milka pa ni bila tako pravična, da bi sama sebi priznala, da je slabega reda kriva sama, temveč je nekoč zavistno rekla, da ima Micka srečo, da je vselej vprašana, kadar ravno zna, ona pa ima smolo in je vprašana prav tedaj, kadar se ni učila.

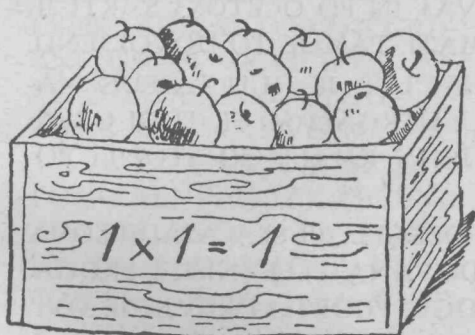
In prišlo je med tovarišicami tako daleč, da Milka z Micko ni več govorila. Pri neki priložnosti je to učiteljica opazila in izvedela tudi vzrok. Nekega dne so čitali v šoli pesem »Sreča«. Učiteljica je dokazovala učenkam s primeri, kako napačno govore ljudje o sreči.

»Največja sreča je delo,« je pravila. »Delo je temelj vsega, kar imenujemo srečo. In to je smisel pregovora, da je vsak svoje sreče kovač. Ako doleti nekoga sreča brez dela, je to redko naključje. Niti dober red v spričevalu ni naključje in ni pridobljen po sreči, temveč po marljivosti in vestnem delu!«

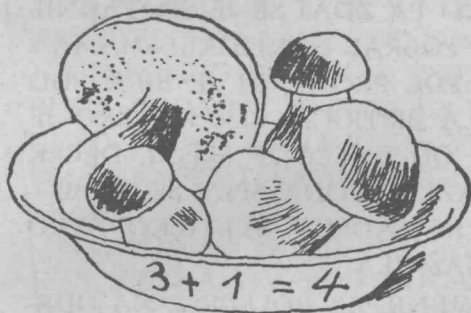
Učenke so se spogledale in uganile, da merijo te besede na Micko in Milko. In tudi Milka je razumela in sram jo je bilo. Ko sta odhajali iz šole, je prišla Micko za roko in ji rekla: »Oprosti — zavidala sem ti 'srečo', ampak zdaj že vem, kaj je to, da si si srečo zaslužila z delom!«

Jankova

računica

Enkrat ena je ena ...
Jabolka imam rumena,
vsakemu po eno dam,
kdor prišel bo danes k nam.

Tri in ena – to je štiri ...
Ko sem zjutraj bil na paši,
jurčke štiri črno glave
sem iztaknil v hosti naši.

Deset manj ena je devet ...
Medvedka v gozdu godrnja:
„Bilo nas zjutraj je deset,
mladičev osem in mi dva.“

Samo devet nas je sedaj,
najmanjšega še ni domov ...
Da se mu ni zgodilo kaj!
Ljudje so zjutraj šli na lov ...“

„Saj tudi mene že skrbi,“
zabrunda stari Kosmatin
in že jo maha in hiti
v temino gozdnih globočin.

JUNAŠKI DEČEK

ASADILLO ROQUI SE JE PISAL IN JE STANOVAL BLIZU MANILLE, GLAVNEGA MESTA NA FILIPINIH.

OČE MU JE BIL ŽELEZNIŠKI ČUVAJ, IN PO OČETOVNI SMRTI JE PREVZELA TO SLUŽBO DEČKOVA MATI. TAM JE TO DOVOLJENO.

KO JE BILO ASADILLU DVANAJST LET, JE HUD TAJFUN NAPRAVIL VELIKO ŠKODO NA OTOKU. UTRGALI SO SE TUDI OBLAKI, NASTALO JE STRAŠNO DEŽEVJE IN KMALU SO STOPILI POTOKI IN REKE ČEZ BREGOVE.

KO SE JE TAJFUN NEKOLIKO POLEGEL, JE ŠLA ASADILLOVA MATI GLEDAT, ALI NI KJE POŠKODOVANA ŽELEZNIŠKA PROGA. ZUNAJ JE BILA TEMA KAKOR V ROGU, PODRTO DREVJE JE OVIHALO ŽENO PRI HOJI.

MALI ASADILLO JE OSTAL SAM DOMA. ŠE NA UM MU NI PRIŠLO, DA BI PROSIL MATER, NAJ OSTANE PRI NJEM. DOBRO JE VEDEL, KAKŠNO DOLŽNOST JE PREVZELA. IN ŠE TISTO NOČ SO PRIČAKOVALI POSLEDNJI VLAK. AKO BI MATI NE MOGLA ODSTRANITI S TIRA MOREBITNEGA PODRTEGA DREVJA, BI DALA LAHKO VSAJ ZNAMENJE S SVETILKO, DA BI SE VLAK USTAVIL.

KO SE MATI ŠE ČEZ DOLGO URO NI VRNILA, JE POSTAL ASADILLO NEMIREN. VZEL JE DRUGO SVETILKO IN ODŠEL V TEMO TER HODIL VEDNO OB PROGI. ZDAJ PA ZDAJ SE JE SPOTAKNIL IN PADEL V BLATO, PA SE JE SPET POBRAL IN KLICAL: »MAMA!« TODA NIHČE SE NI OGLASIL. NA POL PROGE, KI JE BILA POD NADZORSTVOM MATERE, JE TEKLA BISTRICA, ČEZ KATERO JE BIL ZGRAJEN ŽELEZEN MOST. ŽE OD DALEČ JE SLIŠAL DEČEK ŠUMENJE, ZNAK, DA JE POTOK RAZLIT. TODA SPET SE JE SPOTAKNIL OB PREVRNJENO DREVO IN ZADEL S SVETILKO TAKO NESREČNO OB TLA, DA MU JE UGASNILA.

BIL JE V POPOLNI TEMI. NI SE MENIL ZA BOLEČINE NA ODRTIH NOGAH IN JE LEZEL KORAK ZA KORAKOM NAPREJ. ČRNE MISLI SO MU ROJILE PO GLAVI: MORDA JE MATI TUDI PADLA, SE RANILA IN LEŽI BREZ POMOČI KJE NA TIRU. ČIM BOLJ SE JE BLIŽAL MOSTU, TEM GLASNEJE IN STRAŠNEJE JE BUČAL POTOK. »ZDAJ MORAM BITI ŽE VSAK HIP PRI MOSTU,« JE POMISLIL.

V TEM JE ZA TRENUTEK POGLEDAL MESEC IZZA OBLAKOV. DEČKU JE ZASTALA KRI V ŽILAH. KOMAJ METER PRED NJIM STA MOLELI TRAČNICI V ZRAKU. NARASLI POTOK JE ODTRGAL MOST, SAMO OGRAJA JE ŠE VIŠELA, UPOGNJENA DO VODE.

SAMO ŠE NEKAJ KORAKOV, JE POMISLIL ASADILLO, PA BI BIL PADEL V BESNEČI POTOK. SPOMNIL SE JE, DA JE UTEGNILA TUDI NJEGOVA MATI PASTI IN UMRETI V VODI. ŽALOSTEN JE SEDEL IN PREMIŠLJAL O SVOJI GROZNI USODI. »KAJ BOM POČEL? OSTAL BOM UBOGA SIROTA SAM NA SVETU.« SPRVA JE SKLENIL, DA BO TAM POČAKAL, DOKLER SE NE ZDANI, POTEM PA POJDE NA NAJBLIŽJO POSTAJO IN OZNANI MATERINO SMRT. V ČUVAJNICO BODO DALI DRUGEGA ČUVAJA — IN KAJ BO POTEM?

ZDAJCI PA SE MU JE ZABLISNILA DRUGA MISEL. AKO SE ZDAJ VRNE DOMOV, NE BO DAL NIHČE VLAKU SVARILNEGA ZNAMENJA. ZATO MORA ZA VSE NA SVETU PRITI ČEZ DEROČI POTOK DO NAJBLIŽJE ČUVAJNICE. GRE ZA ŽIVLJENJE MNOŽICE LJUDI V VLAKU! MESEC JE ŠE SVETIL, IN TO GA JE IZPODBUDILO, DA JE IZVRŠIL SVOJ SKLEP.

SKLENIL JE PO OGRAJI PRELESTI NEVARNI PREPAD. NIKAMOR SE NI OZRL, TUDI V VODO NI POGLEDAL, DA BI SE MU NE ZAVRTELO V GLAVI. VODA MU JE SEGALA DO KOLEN IN DALJE NA SREDI DO VRATU. Z VSO MOČJO SE JE DRŽAL OGRAJE, DA BI GA VODA NE POTEGNILA S SEBOJ, TODA ČEZ NEKAJ MINUT, KI SO SE MU ZDELE CELA VEČNOST, SE JE OGRAJA DVGALA PROTI NASPROTNEMU BREGU, IN ON JE VISEL ŽE Z NOGAMI V ZRAKU.

NAPOSLED JE BIL SREČNO NA DRUGEM BREGU IN ČUTIL SPET TRDNA TLA POD NOGAMI. KOLENA SO SE MU ŠIBILA, KO JE VES UTRUJEN NADALJEVAL SVOJO POT. ZDAJCI JE ZAGLEDAL V DALJAVI LUČ — MATERINO SVETILKO. MATI JE BILA PADLA IN JE LEŽALA ZDAJ NEZAVESTNA OB TIRU. ŽIVA PA JE BILA ŠE. PRIŠLA JE ČEZ MOST MALO PREJ, PREDEN SE JE PODRL.

ČEZ NEKAJ MINUT JE PRIHAJAL VLAK. ASADILLO GA JE USTAVIL, PREDEN JE PRIVOZIL DO RAZDRTEGA MOSTU. TAKO JE REŠIL VELIKO LJUDI NEIZBEŽNE SMRTI.

ŽELEZNIŠKA DRUŽBA JE PLAČALA JUNASKEMU DEČKU VISOKO NAGRADO IN GA JE POZNEJE VZELA V SVOJO SLUŽBO, ZAKAJ POGUMNE IN VRLE DEČKE IMA VSAKDO RAD.

Očka se je vrnil

Tako toplo in svetlo je sijalo sonce tisti dan. In ptičice so žvrgolele čisto drugače, lepše in veselejše kakor navadno. Le kazalci na uri se niso hoteli nikamor premakniti. Počasi, prepočasi so minevale minute in ure tisti dan.

Tisti dan, ki je bil za Tončka in Martico velik praznik. Tisti dan, ko se točno ob dvanajstih in tričetrt vrne njun očka iz tujine, kjer je v črnih rovih delal in kopal dolgih sedem let.

Tonček se očeta še medlo spominja. Ve, da je bil velik, močan in mlad in se je rad šahil in smejal in mu iz lesa rezljal konjiče, puške in sablje. Martica pa prav nič ne pomni kakšen je očka. Bila je še premajhna, ko je odšel.

Mama ju je že zjutraj praznično oblekla. Martici je zavezala rdečo pentljo v lase. Stanovanje je počiščeno in pospravljeno kakor za Veliko noč. Miza je pregrnjena z belim prtičem in na njej je v kozarcu šopek zvončkov. V kuhinji pa diši, diši. Mama pripravlja boljši obed. Očka bo od dolge naporne vožnje lačen.

Tonček in Martica čakata na pragu. Čakata in gledata po cesti, kdaj se bo izza ovinka prikazal visok, postaven, nasmehljan mlad mož, da mu pohitita nasproti in ga objameta. Mnogo moških prihaja mimo. Nekateri so mladi in postavni. Toda nihče izmed njih ni podoben očku.

Tedaj je izza ovinka ob berglji pridrsal bradat možak. V roki je nesel kovčeg. Počasi, trudno se je bližal hiši. Najbrž je berač, se je Martica prestrašila in pobegnila v kuhinjo k materi. Beračev se je bala od takrat, ko ji je nekdo natvezel, da berači kradejo otroke.

Oni zunaj pa je medtem nagovoril Tončka. »Si ti Tonček?« ga je vprašal.

Mati v kuhinji je prisluhnila in vztrepetala. Spoznala je glas. »To je on, to je naš očka!« je zaklicala in stekla v vežo.

Martica pa je ostala v kuhinji. Slišala je, kako je mati odvedla tujca v sobo, kako je dvakrat poklicala Martico. Toda Martica si ni upala tja. Bala se je. Saj ni mogoče, da je tisti berač njen oče. Šele čez čas je ozko priprla vrata in kradoma pokukala v sobo.

Tujec z leseno nogo je bil medtem že odložil klobuk in suktnjo. Zdaj je sedel ob belo pregrnjeni mizi in berglja je slonela na zidu za njim. Poleg je stala mati in v njenih očeh so bile solze. Tonček pa je stal na drugem koncu sobe in ga nezaupno gledal. Tedaj je mož spregovoril. Velika bridkost je zvenela v njegovem glasu:

»Kajne, mislili ste, da bo prišel mlad, postaven mož, zdaj pa je tu truden, pohabljen starec. Otroka se me bojita, saj ni čuda. Tujina mi je vzela mladost in moč in za las je manjkalo, da mi ni vzela tudi življenja. Sedem let sem ril v črnih rovih, sedem dolgih, brezkončnih let. Takrat, ko se je zgodila nesreča, nas je zasulo pet in dvajset. Dvanajst se jih je zadušilo, trinajst težko poškodovanih so rešili. Med njimi sem bil jaz. Nogo mi je popolnoma zmečkalo. Morali so jo odrezati. Strašne bolečine sem pretrpel, najbolj pa me je bolela misel, da se bom moral vrniti domov kot pohabljenec. Skoraj bi bil raje umrl.«

Oči so se mu zasolzile. Žalostno je skril obraz v dlani.

Tedaj sta Tonček in Martica spoznala, da je ta mož res njun oče. Oče, ki je sedem dolgih let trpel daleč v tujini zato, da jima je lahko mama vsak dan skuhalo sladke mlečne kaše in jima kupila lepih, toplih oblekc. Oče, ki ju je imel bolj rad kakor svoje lastno življenje. Tiho, tiho sta se mu približala in Martica mu je s svojimi drobnimi, toplimi rokami potegnila roke z obraza in rekla: »Očka, ljubi očka!«

Dvignil je obraz. Oči so mu zasijale. Veselo je objel otroka:

»Zdaj je vse dobro. Srečen sem. To je najlepši dan v mojem življenju.«

V tistem hipu je bil res tako lep, tisočkrat lepši od podobe, ki sta jo otroka nosila v svojem sreću.

OKTOBER

(Jeseni naprofi)

Klavir

Živo

p

The first system of music consists of two staves. The upper staff begins with a treble clef, a 3/8 time signature, and a key signature of one flat (B-flat). It features a melodic line with eighth and sixteenth notes, accented with a '7' above the notes. The lower staff provides a harmonic accompaniment with quarter and eighth notes. The tempo marking 'Živo' and dynamic 'p' are placed above the first measure.

The second system continues the piece with two staves. The upper staff maintains the melodic line with eighth and sixteenth notes, while the lower staff continues the accompaniment. The key signature remains one flat.

The third system features a more complex texture. The upper staff has a dense, rapid sixteenth-note passage, while the lower staff continues with a steady accompaniment. The key signature remains one flat.

The fourth system returns to a more melodic texture with eighth and sixteenth notes in the upper staff and a steady accompaniment in the lower staff. The key signature remains one flat.

rallentando *počasi*

p *pp*

The fifth system concludes the piece. The tempo markings 'rallentando' and 'počasi' are placed above the staves. The upper staff begins with a dynamic of 'p' and ends with 'pp'. The lower staff continues with a steady accompaniment. The key signature remains one flat.

FRANJO CICEK:

PRIGODE PALČKA BOBKKA

Tačas se je okrenila čarovnica babura Grdura v koči k zrcalu in ukazala:

»Zrcalce, zrcalce, okreni se in poglej, kdo je na vodi, hitro povej!«

Se je zasukalo zrcalce in pokazalo Bobka v gnezdu.

»Ravno takega sem si že dolgo želela,« pravi Grdura. Vzame čarobno palico in caplja k vodi. Jo pomoli v vodo in prične:

»Križe, kraže, vse povprek, vleci palčka sem na breg!«

Bobek je že priveslal skoraj do potoka, ki se izliva v ribnik. Kar začuti, da ga vleče nevidna moč nazaj. Vse sile je uprl v veslo, toda zaman. Prijel se je za trstiko, ki je molela iz vode. Ali glej čudo! Trstika se je ulomila in ga sama porivala nazaj. Bobek je začel klicati na pomoč. Nič ni pomagalo. Čarobna palica ga je potegnila k sebi.

Babura Grdura ga je zgrabila in vlekla v kočo sredi ločja.

»Stara sem že. Hlapca potrebujem,« je rekla, »hitro zakuri, da pripravim zajtrk!«

Hočeš nočeš, Bobek je ubogal.

»Zakaj pa režete žabam krake? To jih vendar boli,« vpraša Bobek čarovnico.

»Jezik za zobe, smrkavec! To ti nič ni mar. Sicer jih porežem še tebi, pa še tvoj jezik povrhu,« se obregne Grdura, vzame čarobno palico in gre zopet k vodi in prične:

»Ribice, pridite! Glejte drobtine, hitro pokažite svoje luskinе!«

Nevidna moč je vlekla ribe k palici. Grdura jih je grabila drugo za drugo in jim z ostrim nožem strgala luskinе in odrezavala plavuti. Nato jih je metala nazaj v vodo. Iz luskin in plavuti si je napravila čarobno mazilo in ga položila na palico.

Zopet je pomolila palico v vodo rekoč:

»Žabice, ragljice, krake zdaj sem, sedem jih spečem, pet jih pojem!«

Žabice, ki so še imele krake, so bile globoko skrite v blatu. Vendar jih je čarobna palica kakor magnet iglo potegnila ven in nase. Babura Grdura se je režala in kazala brez-zobe čeljusti, ko jim je rezala krake. Žabice so žalostne brez zadnjih nog kobacale nazaj v vodo. Porezane krake je Grdura vrgla v ponev in jih spekla. Bobek pa se je tačas spravil na streho in se pošteno najedel. Kajti je bila streha iz same čokolade.

Grdura je hitro pogrešila Bobka. Pa je stopila k zrcalu in rekla:

»Zrcalce, zrcalce, okreni se in poglej, kdo je na strehi, hitro povej!«

Je zrcalce pokazalo Bobka, ki je še ravno tlačil velik kos čokolade v usta. Vzela je Grdura leskovko in našeškala palčka ter ga zaprla v kočo.

»Šent, streho bi mi še rad snedel. Sladkih žabic pa ne mara,« je mrmrala sama pri sebi ter šla iskat krastač in močeradov.

Na večer je položila palčka na ležišče in sama legla tik njega. Ko se ji je zdelo, da Bobek spi, je vstala. Iz kota je potegnila brezovo metlo in na njo obesila leščerbo. Nato je vzela s police čarobno mazilo ter se pričela mazati z njim pod pazduhami. Bobek pa je figo spal. Silna radovednost ga je gnala k metli, čemu visi na njej svetilka. Tiho se je izmuzal izpod odeje in se skril v metlo.

Ko se je Grdura namazala, je zajahala metlo, tako da je imela luč spredaj, in je zamrmrala:

»Hija, hoja, hej, trka, trk,
luč naprej, rep nazaj, frka, frk!«

Se je vzdignila čarovnica v zrak in letela preko ribnika. V zraku pa se je zadrta:

»Hija, ho! Zdaj na Donačko goro,
tralalim,
jutri pa, če bo lepo, gremo na
Krim.«

Bobek je čepel v metli in še dihati si ni upal. Šlo je kakor blisk. Je začela godrnjati čarovnica:

»Hi, se mi zdi,
v repu me nekaj tišči.«

Bobka je oblila kurja polt. Da ni letela tako visoko, bi se spustil na tla. Ha, pa se bo tam, kjer bo pristala. Grdura je prijezdila na Donačko goro. Skočila je z metle, Bobek ravno tako in se skril v travo. Čarovnica vzame luč in posveti v metlo:

»Hi, ga ni, ga ni,
torej se mi le narobe zdi!«

Položi metlo in luč v travo, sama pa napravi z močeradam ris in zakliče:

»Hanzl, panzl, fire, fure, fare,
pridi, zlodej, plešiva na pare!«

Se je prikadil iz zemlje peklenšček, črn in žareč kakor parkelj na

Miklavževo noč. Bobek se ga tako prestraši, da pozabi na vse in skoči nazaj v metlo. Zlodej pa zgrabi čarovnico in zaplešeta divji ples, da je nastal veter in je pričelo bliskati in gmeti. Grdura pa je kričala:

»Jutri še ne, jutri še ne,
v nedeljo pa — naj toča gre!«

Vrag je nenadoma spustil čarovnico, da je padla po tleh. Strahovito je zarjul in skočil v peklenko brezdnno. Vsa zasopla se je Grdura spravila na metlo ter zavpila:

»Hija, hoja, hej, trka trk,
luč naprej, rep nazaj, frka, frk!«

Pa je že bila zopet v zraku in v metli seveda Bobek. Spotoma je začela spet godrnjati:

»Hi, se mi zdi,
v repu me nekaj tišči!«

Kakor burja je prijahala v svojo kočo. Skočila je z metle, Bobek takisto. Pa je hitro zlezal pod odejo in stiskal oči, kakor da najhuje spi. Čarovnica je ponovno svetila v metlo ter mrmrala:

»Hi, ga ni, ga ni,
torej se mi le narobe zdi!«

Pogledala je tudi na ležišče. Res, Bobek je doma in spi kakor dihur. Ugasnila je torej leščerbo in kmalu zasmrčala.

Bobek pa nikakor ni mogel spati. Pričel je ugibati, kako bi jo popi-

hal. Spoznal je, da ima čarovnica edino moč v zrcalu in palici. Na zrcalce je bil še posebno jezen, ker ga je našlo pousod.

Ko je poslalo sonce prve žarke čez vodno gladino, je Bobek tiho vstal in zakuril. Vzel je s police čarobno mazilo in ga zagnal v ribnik. Strašno je završalo, vendar se Grdura ni zbudila. Pač pa so ribice takoj dobile zopet luskinine in plavuti. Potem je pobral velik kamen in ga z obema rokama treščil v zrcalo. Strahovito je zagrmelo, ko se je zrcalce razletelo na kosce. Čarovnico je neznan sila vrgla s postelje.

»Ti peklenški salamenšček, ti!« je vpila in poizkušala vstati. Vendar ni mogla. Čarobna moč, ki jo je imelo zrcalo, je minila.

»Ha, zdaj me ne dobiš,« je mislil Bobek in tekel k vodi, da preplava ribnik. Na čarobno palico je pozabil. Pa jo je babura Grdura pograbila in se z njo po vseh štirih plazila k vodi. Bila je prej tam kakor palček na drugem bregu. Pomolila je palico v vodo in zavpila:

»Križe, kraže, vse povprek,
vleci palčka sem na breg!«

Ubogi Bobek, kako je bil hitro spet v rokah strašne čarovnice.

»Tako, seme zanikrno!« je vpila ter ga stiskala v dlani. »Zdaj te spečem pri živem telesu in potem te pojem!«

(Dalje prihodnjič.)

ČUDNI RACUNI

PIRAMIDA IZ ŠTEVILK

$$\begin{aligned}
 1 \times 8 + 1 &= 9 \\
 12 \times 8 + 2 &= 98 \\
 123 \times 8 + 3 &= 987 \\
 1234 \times 8 + 4 &= 9876 \\
 12345 \times 8 + 5 &= 98765 \\
 123456 \times 8 + 6 &= 987654 \\
 1234567 \times 8 + 7 &= 9876543 \\
 12345678 \times 8 + 8 &= 98765432 \\
 123456789 \times 8 + 9 &= 987654321
 \end{aligned}$$

POZNAŠ TOLE?

9876543210	12345678	
0123456789	87654321	
9999999999	99999999	
	1234567	
	7654321	
	8888888	
123456	12345	1234
654321	54321	4321
777777	66666	5555 itd.

Obriti pritlikavec

Na hribu je bil neki človek, živel je sam, brez žene, brez otrok, sam je gospodaril in gospodinjlil. Skuhal si je nekoč večerjo in, kar ni pojedel, je dal v loncu na polico. Zjutraj je pogledal v lonec — lonec prazen!

»Saj vendar nisem sinoči vsega pojedel,« je govoril glasno, kakor se je po navadi pogovarjal sam s seboj, da bi mu v tej samoti ne bilo tako dolgočas. »Le kako je to mogoče?«

Iskal je po sobi, pa ni našel nikogar, ki bi mu bil utegnul kaj pojesti.

Zvečer spet ni vsega pojedel in je ostanek večerje pustil v loncu na polici. Zjutraj je pogledal — in lonec je bil zopet prazen!

»To je pa vendar čudno,« je zmajeval z glavo samotar. »Danes bom poskusil v tretjič, potem bomo pa videli.«

In zvečer je dal spet ostanek večerje v lonec — a zopet je bila zjutraj posoda prazna do dna.

Zdaj pa je bilo moža že res strah. Pobral se je in šel k starcu, o katerem se je vedelo, da zna čarati. Povedal mu je, kaj in kako se godi, kako mu zmeraj nekdo do jutra prazni lonec z ostanki večerje. »Kaj bi to moglo biti, očka, saj sem v hiši sam?«

»Kmalu boš spoznal tistega jedača,« se je zasmel vedež, »ako boš storil, kar ti bom svetoval. Zvečer prižgi svečo in jo pokrij z lončkom, da se ne bo videla luč. Sam pa ne hodi spat, temveč čakaj v temi za mizo. Brž ko boš slišal šum v dimniku in nato cepetanje v sobi, dvigni lonček s sveče — in videl boš!«

Mož se je zahvalil, dal modremu starcu za plačilo zavitek tobaka in šel z dobro nado domov.

Doma je zvečer prižgal svečo in jo pokrtil kakor mu je bil starec naročil. Potem je sedel za mizo in čakal. Ponoči sliši, kako je nekaj stopilo na peč. Brž je vzdignil lonček, sveča je

razsvetlila sobo — in glej! V sobi je stal lep jelen! Toda takoj nato se je lepa žival izpremenila v pritlikavca z dolgo brado. Možiček je stopil k njemu, rekoč:

»Bodi tako dober in obrij me!«

»Zakaj ne?« je dobrodušno rekel mož. »Sedi semle na stol!«

Možiček je sedel in potrpežljivo čakal, da je gospodar nabrusil britev na jermenu ter pripravil čopič in milo. Potem je pritlikavčka namilil in lepo obril. Možiček se mu je zahvalil in rekel: »Plačilo imaš pod polico! Toda vzemi ga šele zjutraj!« In izgini! je bog ve kam.

Gospodar je bil vesel, da bo imel že vendar mir pred tem nepovabljenim gostom, in je šel spat. Ko je zjutraj vstal, je šel brž pogledat pod polico. Pa veste, kaj je tam našel? Poln kotliček samih cekinov!

Vem, da bi marsikdo izmed vas rad bril takega pritlikavca za takšno kraljevsko plačilo!

No, ljubi otroci, rad bi vam še kaj povedal o dobrih pritlikavcih, ampak čaka vas šola, učenje in naloge. Zdaj je konec pravljice, otroci, zdaj je treba veselo na delo!

Skrivnost zelene jame

(čudoviti doživljaji dveh dečkov)

Slika s čudnimi očmi

Čolnar je čez nekaj časa pristal ob stopnišču neke palače. Tomo in Branko sta izstopila. Gondola se je oddaljila. Kaj sedaj?

Vsepovsod je vladala strah vzbujajoča tišina. Tudi v hiši dona Fernanda se ni nič ganilo. Udarac na vratih, kovinasta levja glava z obročem, potegnjenim skozi gobec, je, tako se jima je zdelo, škodljivo buljila v oba dečka.

»Potrkati nikakor ne smeva,« je rekel Tomo. »Na drug način morava priti v hišo! Če bi samo vedel kakol!« Zdajci so se, preden je mogel Branko odgovoriti, odprla težka vrata. Bled mož, oblečen kot služabnik, je stal pred njima. Ko je zagledal viteza v vsej krasoti njunih zlatih oklepov in plapolajočih perjanic, ju je pozdravil z veliko ponižnostjo: »Ali hočeta, plemenita gospoda, k donu Fernandu?« je vprašal in se spoštljivo priklonil. Tomo je z globokim glasom odgovoril: da.

»Mojega gospodarja žalibog ni doma,« je rekel nato služabnik, »toda prav lepo prosim plemenita gospoda, naj vstopita in počakata, da pride don Fernando!«

Tomo je zelo dostojanstveno pokimal z glavo. Služabnik je stopal naprej, obiskovalca sta mu sledila. Hiša dona Fernanda je bila razkošno, toda zelo mračno urejena. Zrak se je zdel vlažen in zatohel, kakor povsod v Esteri. Sveče so razsvetljevale prostore z motno, temačno svetlobo.

Služabnik je peljal viteza v veliko, dvorani podobno sobo in ju pustil sama. Čez nekaj časa je rekel Branko šepetaje: »Ti, tale šlem pa precej krepko pritiska na glavo. Mislim, da bi bilo prav dobro, če bi ju za nekaj časa odložila?« Prestrašen je položil Tomo dlan na prijateljevo z zlatom obdano roko: »Ali si neumen, malček? Vsak trenutek lahko vstopi gospodar! Raje premisliva, kaj prav za prav hočeva tukaj!«

Prisluškovala sta, toda noben šum ni prodril skozi debela, z zavestno pregrnjena vrata.

»Pravcata hiša strahov,« je rekel bojazljivo Branko, »prav lahko si predstavljam, da tu ne stanujejo pravi, živi ljudje!«

Zdaj se je Tomo nenadoma stresel. »Tam!« je zašepetal, »poglej tistole sliko! Oči na sliki so me pogledale!«

Tudi Branko se je ozrl na sliko. Bila je to podoba nekega moža v črni viteški opremi, a brez šlema. Glava je bila zelo spretno naslikana. In resnično, zdelo se je, kakor da bi se temne oči na sliki hudobno zabliskale in se ozrle s presunljivim, zabodenim pogledom na Branka.

»To je gotovo odsev sveč,« je rekel Branko, toda glas ga kar ni hotel ubogati. Tudi na Toma je vplivala privlačnost teh oči, da je stal kakor prikovan in strmel v sliko črnega viteza. Neka neznana sila ga je silila, da je stopil proti sliki. »Za božjo voljo, kaj name-ravaš?« Branka je naenkrat pograbil nepojmljiv strah, poskušal je zadržati prijatelja. Toda zdelo se je, da Tomo ne vidi ničesar drugega kot te naslikane, pa vendar tako čudovito žive oči.

Ker je podoba visela precej visoko, je potisnil Tomo pod njo enega od težkih in bogato izrezljanih stolov in stopil nanj, ropotajoč s svojim zlatim oklepom, da bi si natanko ogledal oči črnega viteza,

ki so bleščale sedaj z mračnim ognjem. Zdelo se je, da se pogled moža na platnu vedno globlje pogreza v Tomove oči. Kakor da bi hotel vitez v naslednjem trenutku stopiti iz okvira. Ne da bi se zavedal, kaj dela, je Tomo stegnil roko v bran in se dotaknil pri tem bogato okrašenega okvira. Kako nepopisno pa je bil presenečen, ko se je nagnila slika na stran in se je v odprtini prikazalo strmo, okroglo stopnišče.

Tomo je bil spočetka ves omamljen. Nato pa je pritajeno kriknil od veselja. Nenadoma mu je postalo jasno, da je odkril tajni dohod k sobi, kjer je stanovala Cvetana. Pomignil je Branku. Brez truda se je dala slika črnega viteza zopet zavrteti na prejšnje mesto. Previdno sta pričela plezati v temi po stopnicah navzgor. »Te neprijetne, čudovite oči so bile kažipot!« je zašepetal Tomo. »Samo spoznal tega nisem takoj. Svetloba sveč, ki se je zrcalila v očeh, in umetnost slikarja, vse to je dalo očem ta čudoviti blesk. No, sedaj sva rešena!« »Te stopnice pa kar nimajo konca!« je sopihal Branko. »Nič ne de, stari mož, zato naju pa te stopnice tudi pripeljejo nazaj k Cvetani!« je rekel Tomo in junaško sta stopala naprej. Potipal je v temi in začutil kljuko vrat. Hitro je potrkal. V veliko navdušenje obeh se je oglasil od znotraj Cvetanin prijazni in dobroznani glas: »Naprej!«

Ker sta srečno prestala ta doživljanja, sta zatrdno upala, da bosta prestala tudi vse tiste, ki sta jih imela še pred seboj.

Krmar brez ladje

To je bilo pozdravljanja brez konca in kraja! Cvetana se je smejala in jokala od veselja. »Mislila sem, da vaju ne bom nikoli več videla! Vedela sem, da je dal don Fernando prenesti omaro z uro, v kateri sta tičala, v zakladnico. Mislila sem, da sta tam za težkimi že-

leznimi vrati za vedno pokopana. S krmilarjem Erlenom sva si belila glave, kako bi vama pomagala! Resnično, če bi sedaj sama ne prišla, bi jutri poskusila, da bi vaju rešila. Toda...« prenehala je in si pričela ogledovati svoja prijatelja od nog do glave, »odlično sta opremljena! Oklepe sta seveda zma...«

»Zmaknila, Cvetana, ali bolje rečeno izposodila sva si jih!« jo je veselo prekinil Branko. »V sili krava muhe jé, pravi znani pregovor!«

»Sicer pa zaradi tega Esterci niso postali prav nič revnejši. Biserov in dragih kamnov je v zakladnici več ko fižola pri nas doma v shrambi,« je pripovedoval Tomo. »Branko si je hotel na vsak način nabasati žepe s temi pisanimi dragocenostmi, pa sem mu to odsve-toval. Sicer sva pa vseeno prinesla nekaj s seboj, kar je v tem trenutku za nas veliko bolj važno kakor vsi zakladi Estere!«

»Kaj pa, Tomo? Pripoveduj in ne pusti me čakati!« Cvetana je dobila kar velike oči, tako je bila radovedna.

Počasi je Tomo izvlekel izpod svojega zlatega oklepa porumenel list papirja. »Tu, Cvetana, čitaj in izvedela boš, kaj mislim.«

Cvetana ni mogla takoj razbrati zavite starinske pisave, tako da sta ji morala dečka priti na pomoč. —

Toda ko je prebrala napoved rešitelja potopljenega mesta, je tudi ona radostno vzkliknila: »Otroka, to je vsekakor migljaj usode! Zlati deček! Eden od vaju ga mora predstavljati, to je jasno!«

Najprej moramo vse v miru premisliti in pregruntati,« je rekel Tomo in smeje pristavil: »Predvsem pa naju moraš, Cvetana, nasiti, sicer še umreva od lakote!«

Cvetana je vsa osramočena vstala: »Reveža! Kako sem mogla pozabiti, da nista že toliko časa ničesar zaužila. Takoj bom obvestila Meda, da vama prinese izdatno okrepčilo!«

»Izvrstna misel! Medtem ti bova pa povedala, kako sva v teh zlatih oklepih zopet našla k tebi!«

Opisala sta ji svoj obisk pri visokem svetu mesta in častni napoj iz koralne čaše. »Kar mraz me pretresa, če pomislim, v kakšni nevarnosti sta bila!« je rekla Cvetana.

»Treba je imeti srečo! Sreča je tudi bila, da nama, zlatima vitezoma, ni bilo treba govoriti. Zaradi tega naju najina glasova nista izdala. In potem, da dona Fernanda ni bilo doma! Pomisli, Cvetana, dohod do tvojega skrivališča je pokrit s sliko! Skrito pero v okviru pa

vrti sliko okoli njene osi. Preko malega, okroglega stopnišča se nato dospe do tvoje sobe.«

»Gotovo je to tudi don Fernandova pot! Tu prihaja Medo s prigrizkom za vaju, dečka! Dober tek vama želim. Ko se okrepčata, obiščemo Erlena!«

Tomo in Branko sta jedla s čudovito slastjo. »Smešno,« je menil Branko, »kako razburljivi dogodki pospešujejo tek!« Tomo se je zasmejal: »Ti imaš pa vedno kakšen izgovor, kadar se pošteno bašeš z jedačo! Toda nič ne de. Danes si to izdatno kosilo pošteno zaslužil!«

Končno je Branko odrinil srebrni krožnik od sebe: »Uf, ne morem več!«

Zdaj pa naprej, naprej dečka, gremo k Erlenu,« je priganjala Cvetana. »Vzemita, prosim, tisti list iz stare knjige s seboj, da se bomo lahko o vsem potrebnem pogovorili!«

Zopet so šli skozi tajna vrata, ki jih je bilo v Cvetanini sobi precej. Prehodili so ozko predsobo, potem pa je Cvetana potrkala na steno. Ni trajalo dolgo, pa se je čulo za steno neko prestavljanje in ropotanje. Naenkrat se je stena odmaknila in prikazal se je ozek vhod.

Presenečena sta dečka obstala. Krmar Erlen si je bil preuredil prostor kot kajuto na ladji, tako da je človek nehote mislil, da sliši udarjanje valov na okroglo okence v steni. Nedoločena, zelenkasta, mračna svetloba je prihajala od tod; sobo samo pa je razsvetljavala s prijaznim bleskom prava ladijska svetilka, ki je visela nad surovo obdelano poklopno mizico. Na njej so bili razprostrti različni starinski pomorski zemljevidi, ki jih je Erlen ravnokar študiral.

Vstal je in prijazno pozdravil obiskovalce, kakor da bi jih že dolgo poznal. Tudi dečka sta dobila takoj zaupanje do tega starega pomorščaka s sivimi lasmi in ostrimi, svetlimi očmi.

Nato je poročala Cvetana o najdbi Toma in Branka v zakladnici. Iztrgani list iz stare mestne knjige je krožil naokoli. Krmar Erlen ga je skrbno zravnal in je vedno znova čital izumetničeno pisavo.

»Če bomo sploh mogli kdaj pobegniti iz tega mrtvaškega kraljestva, potem se nam bo to posrečilo le z zvijačo! Toda, poslušajte, gospodična Cvetana, in vas dvoje, mlada gospoda! Nastop zlatega dečka naj prinese — po tej stari prerokbi — prebivalcem mesta Estere odrešenje. Kako naj napravimo, da ne razočaramo meščanov, sami sebe pa vendar spravimo na varno?«

Krmarjeve besede so navdale Toma in Branka s skrbjo. Imel je prav! Mogoče se njihov načrt ne bo dal uresničiti ravno zaradi tega, ker ne bo prišlo obljubljenno odrešenje. Ampak poskusiti bo treba vseeno.

»Erlen,« je rekla Cvetana, »vi niste samo odličen pomorščak, ka-

kor je moj stric Mirko vedno za-trjeval, vi ste tudi zelo spreten v različnih rokodelstvih. Preštudirajte natančno to staro poročilo in napravite za Toma ali Branka — kdor bo že predstavljal »zlatega dečka« — oblačilo, ki se bo ujemalo s popisom v knjigi. Dokler se bo »zlati deček« prikazoval meščanom, bo vse mesto na nogah in upam, da takrat ne bo nihče mislil, da bi stražil mestna vrata. Ta čas moramo izrabiti, da se spravimo na varno. Tomo ali Branko bo prišel za nami, kako, to bomo tudi še po-gruntali!«

Z občudovanjem je gledal Erlen v svojo mlado gospodarico in tudi dečka ji nista mogla odreči priznanja. Vse — edine žive prebivalce potopljenega mesta — je prevzela pravcata mrzlica pri misli na povratek k sončni svetlobi in na sveži zemeljski zrak. Ali se jim bo posrečilo? Najbližja bodočnost nam bo to povedala!

(Dalje prih.)

* * *

PAZI, KROK IN FLOK

To so psički - pravi brati,
strašno se imajo radi.
Kjer je Pazi, tam je Krok
in seveda tudi Flok.

Vsem obed je v isti skledi,
vsi trije so sladkosnedi,
pa se malokdaj stepó,
kdo naj kost in kdo meso.

Hrabri hiše so čuvarji,
dokler tat je pri ograji,
če pa vratca le odpre,
se po vrtu razbeže.

Vsega složno se bojijo,
le če muco zasledijo,
brž za njo kar v dir in skok
Pazi, Krok in tudi Flok.

P. PETRIČ

O KRALJU KOCKORADU

»FANTIČKI,« JE DEJAL DED IN KREPKO POTEGNIL DIM IZ PIPE. »DANES SEM VAS GLEDAL, KAKO SE NIKATE. KO SEM VIDEL, DA SE TONČEK VES TRESE OD RAZBURJENJA, SEM SI PRECEJ MISLIL, DA NE POZNA TISTE POVESTI O KRALJU KOCKORADU.«

TONČEK JE ZARDEL IN ZMAJAL Z GLAVO. IN KER JE DRUGI DEČKI TUDI NISO POZNALI, SE JE DED ODKAŠLJAL IN ZAČEL PRIPOVEDOVATI:

»V DAVNIH ČASIH, KO SE JE NEIZPOLNJENA DANA BESEDA ŠE S SMRTJO KAZNOVALA, JE ŽIVEL V SVOJEM LEPEM GRADU DOBRI KRALJ KOCKORAD. TO VAM JE BIL VESEL KRALJ IN TAKO MIREN, DA NI NIKOMUR STORIL NIČ ŽALEGA. ZATO SO GA IMELI VSI RADI.

SAMO ENO VELIKO NAPAKO JE PA IMEL KRALJ KOCKORAD. STRAŠNO RAD JE KOCKAL. TO VESTE, FANTIČKI, DA KRALJ KOCKORAD NI IGRAL ZA KOŠČEK ČOKOLADE, AMPAK KOCKAL JE Z DRUGIMI KNEZI ZA ČISTO SREBRO IN ZLATO.

KADAR JE KOCKAL, JE POZABIL NA SVOJO ŽENO, NA SVOJA OTROKA, NA MINISTRE IN DRŽAVNE POSLE TER SI JE SAMO ŽELEL, DA BI PADLA ŠESTICA.

NEKOČ JE IGRAL S SULTANOM TUTI-BEJEM IN JE IMEL STRAŠNO SMOLO. VSO NOČ STA SEDELA PRI KOCKAH, OČI SO SE JIMA ŽE ZAPIRALE IN ROKE SO JU BOLELE. TODA KRALJ KOCKORAD JE IZGUBLJAL, ZATO NI HOTEL NEHATI IGRATI. CEKINOV PRED NJIM JE BILO ZME-RAJ MANJ, ZATO JE KOCKORAD SKLENIL, DA BO NEHAL KOCKATI, KO BO VSE CEKINE ZAIGRAL, IN POJDE SPAT.

KO PA JE RES VSE IZGUBIL, JE ZAČEL SAM SEBE PREGOVARJATI: ZDAJ VENDAR NE MOREŠ PUSTITI IGRE, KO SI ZAIGRAL ŽE SKORAJ VES SVOJ DENAR. TUTI-BEJ MORA

VENDAR TUDI ENKRAT IZGUBITI, IN MORDA DOBIŠ ŽE PRIHODNJO IGRO.

ZATO JE DOBRI KRALJ POKLICAL FINANČNEGA MINISTRA TER SI DAL PRINESTI ČETRTINO VSEGA ZLATA, KAR GA JE BILO V DRŽAVNI BLAGAJNI. ZVIŠAL JE STAVO, KOCKAL KAKOR BLAZEN, PA VENDAR NI NIČ POMAGALO: ČE JE ON VRGEL ŠTIRI, JE IMEL TUTI-BEJ PET, ČE JE IMEL TUTI-BEJ TRI, JE VRGEL KOCKORAD SAMO DVE. KMALU JE BILO ZLATO IZ DRŽAVNE BLAGAJNE IZGUBLJENO.

KOCKORAD SE JE PRIJEL ZA GLAVO: TEGA VENDAR NE MOREM KAR TAKO PUSTITI. PRIPRAVIL SEM KRALJESTVO OB ČETRTINO ZAKLADA! MORAM GA DOBITI NAZAJ! — POKLICAL JE FINANČNEGA MINISTRA IN MU UKAZAL, NAJ PRINESE VES DENAR IZ DRŽAVNE BLAGAJNE.

IN IGRALO SE JE NAPREJ.

MEDTEM SE JE ZDANILO. KOCKORADU SO PRINESLI ZAJTRK, TODA KRALJ JE VRGEL KOMORNIKA Z JEDJO VRED SKOZI VRATA. NEPRESTANO JE ZVIŠEVAL STAVO IN Z ENIM SAMIM METOM KOCKE JE IZGUBIL TOLIKO ZLATA, DA BI BIL Z NJIM LAHKO SEZIDAL 312.256 SVOJIM PODANIKOM HIŠICE Z VRTOVI IN Z VETRNICO. AMPAK NA TO KOCKORAD NI MISLIL, STISKAL JE ZOBE, KOCKAL IN ČAKAL, DA BO ZAČEL IZGUBLJATI TUTI-BEJ.

TUTI-BEJ PA NI IZGUBLJAL, IN PROTI POLDNEVU JE BIL POSLEDNJI DENAR IZ DRŽAVNE BLAGAJNE ZAIGRAN. KOCKORAD JE BIL OBUPAN. PRIPRAVIL JE SVOJE LJUDSTVO OB VSE PREMOŽENJE. DRUGI DENAR BI BIŁ NAVSEZADNJE ŠE PREBOLEL, TODA DRŽAVNO BLAGAJNO MORA DOBITI NAZAJ!

»STAVIM SVOJ GRAD S SVOJO ŽENO VREM ZA ZLATO IZ DRŽAVNE BLAGAJNE!« JE GLASNO ZAKLICAL.

VRGLA STA KOCKO — IN TUTI-BEJ JE IZGUBIL.

»HA-HA,« JE DEJAL ZMAGOSLAVNO KOCKORAD IN POTEGNIL KRONO POSTRANI NA UHO. »SE JE ŽE OBRNILO! ZDAJ NAJ BI PRENEHAL IGRATI, KO JE SREČA NA MOJI STRANI? NE, NIKAKOR NE!«

IN SPET SE JE KOCKALO.

OPOLDNE JE KOCKORAD NEKAJ POJEDEL Z LEVO ROKO, ZAKAJ Z DESNO JE MORAL METATI KOCKO. TODA SREČA MU NI OSTALA ZVEŠTA, IN KO SE JE PRICELO MRAČITI, JE IMEL SPET VES DRŽAVNI ZAKLAD ZAIGRAN.

ZNOVA JE STAVIL KOCKORAD SVOJ GRAD Z ŽENO VRED ZA DRŽAVNI ZAKLAD. VRGLA STA KOCKO — IN TUTI-BEJ JE DOBIL.

ZDAJ ŠELE JE KOCKORAD SPOZNAL, KAJ JE STORIL, BIL JE BERAČ, BREZ ŽENE IN GRADU. »SAMO SVOJO ŽENO KO BI DOBIL NAZAJ!« JE TARNAL V DUHU.

»SULTAN!« JE REKEL NA GLAS. »IMAM DVA SINA: STAREJŠI ZNA JAHATI KAKOR VRAG, MLAJŠI PA ZNA TAKO LEPO PETI, DA NE MORE NANJ DO SMRTI POZABITI, KDOR GA JE LE ENKRAT SLIŠAL. IN TA DVA SINA STAVIM ZA SVOJO ŽENO IN ZA TISOČ ZLATNIKOV.«

TUTI-BEJ JE BIL ZADOVOLJEN.

KOCKORAD JE VRGEL KOCKO — IN POKAZALA SE JE PETICA, TUTI-BEJ PA JE IMEL SAMO TROJKO. KRALJ, SE JE TIHO NASMEHNIL. »SPET IMAM SVOJO ZENKO IN ŠE TISOČ ZLATNIKOV POVRH, S TEMI SI BOM ZDAJ PRIIGRAL DRŽAVNO BLAGAJNO, POTEM SVOJA FANTA IN MORDA ŠE KAJ. IGRAJVA!« SREČA SE JE OBRNILA NA KRALJEVO STRAN. ZVEČER JE IMEL ŽE SPET SKORAJ VES DRŽAVNI ZAKLAD, NATO PA JE ZAČEL DOBIVATI TUTI-BEJ, IN KO JE BILO ŽE PRECEJ POZNO PO POLNOČI, NI IMEL KOCKORAD NE DRŽAVNEGA ZAKLADA NE GRADU NE ŽENE, IN OBA ODLIČNA SINA JE DOBIL TUTI-BEJ S POSLEDNJIM METOM.

KOCKORAD SE JE TRESEL PO VSEM UTRUJENEM TELESU. »MOJA ZADNJA STAVA«, JE REKEL POČASI. »STAVIM SVOJO LASTNO GLAVO ZA ŽENO IN OTROKE.« SULTAN JE MOLČE POBRAL KOCKO IN JO KAR TAKO VRGEL. PADLA JE DVOJKA.

KOCKORAD JE DOLGO TRESEL KOCKO. ŽE JO JE HOTEL VREČI, PA SE JE PREMISLIL IN TRESEL DALJE. SLEDNJIČ JE VRGEL. KOCKA SE JE STRAŠNO DOLGO VRTELA, NATO SE JE POSTAVILA NA ROB, KAKOR DA OMAHUJE MED ŠESTICO IN SOSEDNJO ŠTEVILKO. IN POTEM JE PADLA.

EDINO KOCKINO OKO — ENICA JE ZRLA V IGRALCA. V SULTANA VESELO, V KRALJA PA STRAŠNO.

»ENA!« JE REKEL SULTAN, POTEGNIL ZAKRIVLJENO SABLJO TER ODSEKAL KOCKORADU GLAVO. KRALJEVO KRONO SI JE POSADIL NA GLAVO NAMESTO TURBANA IN KRALJEVO TRUPLO JE VRGEL V VRTNI JAREK.« — —

DEČKI NISO NITI ČRHNILI.

»VEŠTE, ZAKAJ SEM VAM TO PRIPOVEDOVAL?« JE VPRAŠAL DED IN SI PRIŽGAL PIPO, KI JE BILA MEDTEM UGASNILA. NEKAJKRAT JE POTEGNIL, NATO PA REKEL: »ZATO, DA SI BOSTE VSI, POSEBNO PA TONČEK, ZAPOMNILI, DA VAM MORAJO BITI NIKE ALI KOCKE V ZABAVO IN DA NE SMETE BITI VI NIKOLI NJIH SUZNIJ.«

Dragi gospod Doropoljski, zelo sem se spet razveselil septembrske številke »Zvončka«. Joj, Tomo in Branko se še vedno nista rešila iz skrivnostne Estere, upam pa, da nista več daleč od srečnega dne, ko se bosta povrnili k ljubim staršem!

V prvem razredu gimnazije je jako prijetno. Posebno rad se učim slovenščine in francoščine, ki se zelo čudno izgovarja. Piše se chapeau, izgovori pa šapó, po naše klobuk. Upam, da se bom temu kmalu privadil.

Prav lepo pozdravljam Vas in vse tovariše Zvončkarje doma in na tujem!

Peter Zagradnik,
prvošolec, Ljubljana.

Spoštovani gospod Doropoljski!

Jaz Vam pišem danes drugič. Oprostite, ker sem se v svojem prvem pismu pozabila podpisati. Hodim v peti razred vsakdanje šole. Stara sem enajst let, imam tri sestre

in štiri brate. Ena sestra in en brat sta že umrla. Do lani sem imela dobro spričevalo, a lansko leto sem imela precej slabo.

»Zvonček« hodi že dve leti brezplačno na naslov mojega brata Štefana, ki Vam pa nima časa pisati. Ker tudi nima časa čitati Vaš lepi list, je rekel, da naj bo moj. Jaz ga zelo rada čitam in se Vam srčno zahvaljujem, da hodi brezplačno.

Zdaj se bo pri nas začela šola. Moram končati, ker ne vem več kaj pisati.

Lepo Vas pozdravlja

Marija Lampe, Višne št. 16,
pošta Zolla, Gorizia, Italija.

*

Marija, Tvojega pisma sem bil zelo vesel. Iskreno pozdravljam Tebe, Tvoje drage domače in vse naše v Julijski Benečiji. Pa kmalu spet kaj piši! — Peter naj se nikar preveč ne čudi francoščini, saj tudi pri nas pišemo lonec, izgovarjamo pa pisiker!

GOSPOD DOROPOLJSKI

IZ MLADIH PERES

Hišica ob potoku

Ob potoku sredi polja
mala hišica stoji,
krog in krog — čarobni venec —
sadno drevje jo krasi.

Sočno sadje je obrano,
kmalu drevje bo goló,
da bi še prihodnje leto
spet rodilo nam tako!

Mira Hladnikova

Jesenska

Dnevi se krajšajo,
jabolka slajšajo.

Igre pustili smo
in obljubili smo,

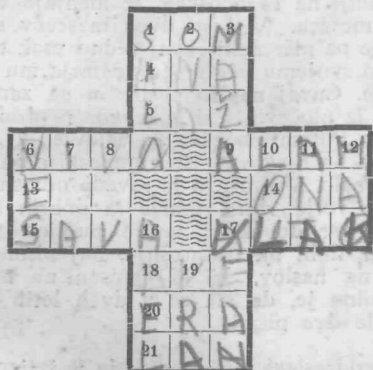
da nas v šoli,
nikdar nikoli

z glavo polno slame
učitelj ne ujame!

I. S.

ZASTAVICE ZA BRIHTNE GLAVICE

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. riba; 4. žensko ime; 5. neresnica; 6. tekočina; 9. moško ime; 13. telesni organ; 14. zaimek; 15. reka v Evropi; 17. prometno sredstvo; 18. dvojica; 20. doba; 21. rastlina.

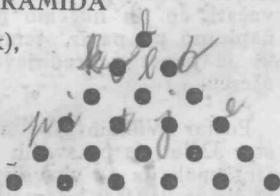
Navpično: 1. moč; 2. pesem; 3. mazilo; 6. domača žival; 7. pritok Volge; 8. drevo; 10. dolina; 11. žensko ime; 12. rastlina; 16. poziv; 17. ptica; 19. nadav.

PREGOVOR

svetilo, ukaz, črep, šop, muka
(V vsaki besedi črtaj eno črko!)

PIRAMIDA

predlog (soglasnik),
del voza,
konica,
zdržnost od jedi,
obisk,
posvetovanje.

(Novo besedo dobiš tako, da prejšnji besedi dodaš spredaj, zadaj ali vmes eno črko.)

KVADRAT

	1	2	3	4
1	A	A	Č	G
2	I	I	L	L
3	O	O	O	O
4	P	R	R	Š

Vodoravno in navpično

1. orodje,
2. moško ime,
3. uta,
4. ratar.

POSETNICI

TINE B. KVAS

Ugani poklic tega moža!

INA J. KVAS

Kako je ta gospa v sorodu z zgoraj navedenim gospodom?

REŠITEV UGANK IZ SEPTEMBRSKE ŠTEVILKE:

1. Križanka. Vodoravno: 1. kimavec; 8. pod; 9. uta; 10. riž; 12. krma; 13. reč; 14. Arad; 16. osa; 17. janež; 19. igo; 20. sir; 21. anali; 24. lan; 25. nemir; 27. vek; 28. Ada. Navpično: 1. komar; 2. Ida; 3. Mura; 4. Atena; 5. Vače; 6. era; 7. Ciril; 8. prsi; 11. žaga; 12. kos; 15. Don; 17. Jan; 18. žir; 22. Neva; 23. Lika; 26. med.
2. Premikalnica. Odesa, Pariz, Atene.
3. Kvadrat. 1. goba; 2. obed; 3. beda; 4. Adam.
4. Besednica. Vila, zid, grič, grb, saje, brada, kolk, os, slad, trs. — Simon Jenko.
5. Pregovor. Kdor po mali maši kosi, ta za pečjo suši.
6. Podpis. Slaščičar.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Branko Šumer iz Šoštanja; Henrik Neubauer z Golnika (lepa hvala za pozdrave!); Anica Kleinsteinova, Peter Zagradnik, Vera Podgornikova, Julka Bergantova in Karl Suchy iz Ljubljane; Vlasta Vagajeva iz Novega mesta; učenci II. razreda beltinske šole (le tako pridno še večkrat!); Ivan in Terezika Svolsjšakova iz Doba pri Domžalah; Miran Horvat od Sv. Duha na Blokah; Marica Vrtačnikova in Tonče Debevec iz Maribora.

STRIC MATIC S KOŠEM NOVIC

Novo ilirsko grobišče so odkrili v Kranju pri izkopavanju cestišča. Grobišče je zgrajeno iz kamena. Njegova največja posebnost je izredno velika žara. Nova najdba potrjuje domnevo, da je bila v 7. stoletju pred Kristom v Kranju velika ilirska naselbina, ki se je razprostirala po vsej gornji Kokriški dolini.

Slone in kamele iz živalskega vrta so takoj ob izbruhu vojne med Nemčijo in Poljsko poslali na deželo, kjer bodo živali zaposlili pri kmečkih delih. Sloni in kamele bodo nadomeščali traktorje. Kamele že zdaj vežbajo, da bodo lahko pomagale pri oranju.

Ura, ki je stara skoraj 550 let, je gotovo velika redkost. Tako uro ima francosko mesto Rouen na svojem velikem stolpu, ki spada tudi sam med mestne znamenitosti. Uro je izdelal urar Jehan de Felain l. 1389. V vseh teh 550 letih ni ura terjala posebnih popravil in gre vendarle na minuto natančno. Urarji, ki so jo preiskali, so izjavili, da ne kaže njeno kolesje skoraj nikakih znakov obrabe. V velikem stolpu visi še druga stenska ura, ki izvira iz l. 1447. in so jo popravili l. 1894. Posebnost te ure je, da ima samo en kazalec. V svojem obilno okrašenem kazalniku kaže podobe tedenskih dni.

Angleži so v zadnjem času obravnavali vprašanje, kako bi majhne otroke najučinkoviteje zavarovali pred strupenimi plini. Zdaj menijo, da so to vprašanje rešili s čedalami za dojenčke. Gre za pokrivalo z lahkim kovinskim ogrodjem in iz nepropustne tvarine, ki se z njim otrok pokrije. Za dovajanje zraka skrbi gumijast pihalnik, ki poganja zunanji zrak skozi čistilno napravo v notranjost. Kakor so pokazali poskusi, ostanejo otroci v tej pripravi lahko neomejen čas. Pogoj je le ta, da je pihalna naprava v stalnem obratu.

Čuvarji morskega svetilnika v Hanoisu v Bretaniji na Francoskem se menjajo vsaka dva meseca. V času dveh mesecev svoje službe pa piše neki čuvaj redno vsak teden pismo svojemu očetu. Za poštarja mu služi morje. Čuvaj napiše pismo in ga zapre v tulec iz pločevine, ki je seveda neprodušno zaprt. Potem počaka na valovje, ki zanj ve, da bo njegovo pismo poneslo na angleško obalo. Vse drugo je seveda odvisno od dobre volje vetra, morja in dobrih ljudi. Kajti vsakdo, kdor najde puščico s pismom, dobi hkrati prošnjo, naj pismo pošlje na naslov, ki je napisan na ovoju. Značilno je, da sta se v dveh letih izgubili le dve pismi.

Za odraslega moža velja, da je že izredno močan, če si lahko zavihti na pleča 4 cente in jih nekaj časa nese. Kako daleč smo v tem pogledu za živalmi, posebno za žuželkami! Navadna kuhinjska muha, na primer, lahko nosi tovor, ki je 170 krat večji od nje same. Majski hrošč pa celo dvigne tovor, ki je 182 krat težji od njegove lastne teže. Rekord vsekakor odnese neka glista, ki lahko nese tovor, ki je celo 530 krat težji od nje same. Če bi se hotel človek meriti s to neznatno živalco, bi moral z lahkoto dvigniti dva velika vagona, težka po 20 ton.

V arhivih londonskega muzeja imajo neko pismo, ki o njem s pravico trdijo, da je najmanjše pismo na svetu. To pismo ima samo 44 besed, napisane pa so s tako majhno pisavo, da jih je treba stokrat povečati, če jih hočemo prebrati. Pismo ni napisano na papir, temveč na pergament, ki je napet v srednjevelikem šivankinem ušesu.

Poštar William Gros v Newyorku, ki je star 32 let, je po svojih natančnih zapiskih izračunal, da je v svoji službi doslej prehodil že 350.000 kilometrov.

Kar potrebuje mladina

v šoli in doma,
dobi v

Učiteljski knjigarni
v Ljubljani — podružnici v Mariboru

Posebno
priporočamo
bogato izbiro lepih
mladin. knjig po znižanih
cenah. — Izberite knjige po
cenikih, ki jih imajo šolski upravitelji!

klišeeje

enobarvno,
večbarvno,
za časopise,

izdeluje klišarna

JUGOGRAFIKA

knjige, revije,
razglednice itd.

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23